



§ 267

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

HEL 2020-011525 T 03 00 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta seuraavan lausunnon:

Varhaiskasvatuslain muutosehdotukset liittyvät tärkeisiin asioihin varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Esityksessä tarkennetaan henkilöstön mitoittamiseen liittyen, että mitoittamisesta poikkeaminen ei ole sallittua henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Lisäksi varhaiskasvatukseen ehdotetaan lisättäväksi varhaiskasvatushenkilöstöä koskeva ilmoitusvelvollisuus havaitsemastaan lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseen kohdistuvasta epäkohdasta tai epäkohdan uhasta.

Helsingissä noudatetaan varhaiskasvatuksesta annettua valtioneuvoston asetuksen mukaista mitoittamista. Käytössä on yhteisesti sovitut toimintatavat henkilöstön poissaolotilanteisiin sekä päiväkotien ryhmien muodostamiseen ja täyttämiseen suhteessa henkilöstöön. Ohjeistuksen mukaan tulee huolehtia siitä, että lomien ja muiden tiedossa olevien henkilöstön poissaolojen varalle on tehty suunnitelma ja hankitaan tarvittava määrä sijaisia, jotta mitoitus toteutuu. Kaupungilla on olemassa sijaisjärjestelmä ja mitoituksen toteutumista seurataan säännöllisesti. Helsingissä on viime vuosina lisätty omien sijaisten määrää ja kehitetty sijaismalleja. Lakiesityksessä tarkennuksella henkilöstön mitoittamisesta poikkeamisella halutaan korostaa, että poikkeaminen ei ole sallittua henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Tällä tarkoitetaan myös äkillisistä sairauspoissaoloista johtuvia tilanteita.

Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Mikäli henkilöstön äkillisen sairastumisen vuoksi mitoittamista ei voida toteuttaa, tulisi selkeästi tuoda esille, mitä mahdollisuuksia kunnalla on siinä tapauksessa tehdä palvelun järjestämisen osalta. Varhaiskasvatuksen henkilöstön osalta on rekrytointivaikeuksia ja on tilanteita, joissa sijaista ei ole hausta huolimatta saatu.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa varhaiskasvatustoiminnassa ilmenneitä haasteita henkilöstön saatavuuden suhteen ja sen vaikutusta henkilöstön mitoittamiseen. Helsingissä tähän on varauduttu sijaisjär-



jestelyillä monin eri tavoin. Kuitenkin henkilöstön sairastumien on asia, jota ei voida ennakoida päiväkohtaisesti. Kun mitoitus ei yllättävän tilanteen vuoksi toteudu, eikä sijaista tilauksesta huolimatta saada, siirretään henkilöstöä päiväkotien välillä jotta mitoitus toteutuu. Saatavilla oleva henkilökunta on kuitenkin etenkin Helsingissä rajallinen ja tämän vuoksi ei ole aina saatavilla tilattua ja mitoitukseen nähden tarvittavaa määrää sijaisia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää varhaiskasvatushenkilöstön ilmoitusvelvollisuutta tärkeänä, mutta sitä tulisi tarkentaa ja täsmentää. Luonnoksessa todetaan, että tällä hetkellä henkilöstöllä ei ole velvollisuutta ilmoittaa kenellekään epäkohdasta tai ilmeisen epäkohdan uhas- ta. Vaikka tällaista velvollisuutta ei ole suoranaisesti laissa, on selvää, että työntekijänä toimiva on velvollinen ilmoittamaan havaitsemistaan epäkohdista esihenkilölleen ja muullakin tavoin on velvollinen huolehtimaan varhaiskasvatuslain 10 §:n mukaisesta terveellisestä ja turvallise- sta varhaiskasvatusympäristöstä. Tähän ohjaa Helsingissä myös kaupunginhallituksen hyväksymät Helsingin kaupungin eettiset periaat- teet.

Ilmoitusvelvollisuuden piiriin sisältyviä epäkohtia tulisi avata tarkemmin. Esitysluonnoksessa ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvalla epäkohdal- la tarkoitettaisiin varhaiskasvatuslain vastaista toimintaa, esimerkiksi varhaiskasvatuksen laadussa ilmeneviä puutteita, lapsen kaltoinkohtelua tai toimintakulttuuriin sisältyviä lapselle vahingollisia toimia. Tätä on luonnoksessa täsmennetty siten, että ilmoitusvelvollisuus koskisi nime- nomaan sellaisia epäkohtia, jotka kohdistuvat suoraan lapsen varhais- kasvatukseen. Tämä on tarpeellinen täsmennys, mutta jättää kuitenkin paljon tilaa henkilöstöön kuuluvan omalle subjektiiviselle arvioinnille.

Lapsen kaltoinkohtelu on aina merkittävä ja vakava asia, johon tulee puuttua välittömästi. Helsingillä on kattava menettelytapaohjeistus las- tensuojelulain mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta lastensuojeluun ja poliisille. Lapsen kaltoinkohtelun määritelmää tulisi kuitenkin tarkentaa. Esityksessä ei tuoda esille onko lapsen kaltoinkohtelun tilanteissa mie- titty suhdetta lastensuojelulain 25 §:n mukaiseen lastensuojeluilmoituk- seen ja ilmoitukseen poliisille. Tällaisissa tilanteissa ei välttämättä olisi tarkoituksenmukaista tehdä lisäksi ehdotettua varhaiskasvatuslain mu- kaista ilmoitusta.

Toisena huomiona tuodaan esille, että arviointi toimintakulttuuriin sisäl- tyvistä lapselle vahingollisista toimista vaatii subjektiivista arviointia, mikä voi poiketa monin tavoin eri henkilöiden välillä. Ehdotetun ilmoi- tusvelvollisuuden perusteena oleva epäkohta tulee olla laissa täsmälli- semmin määritelty, jotta ehdotus toteutuisi tarkoituksenmukaisella ta- valla ja täyttäisi sille asetetut tavoitteet.



Kun on kyse velvollisuudesta, se tulisi rajata varhaiskasvatushenkilöstön tehtävissään havaitsemiin epäkohtiin ja epäkohdan ilmeisiin uhkiin. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvia epäkohtia voi olla joissain tilanteissa hankala arvioida, etenkin ilmeistä epäkohdan uhkaa, joten velvollisuus olisi tarkoituksenmukaista rajata itse henkilökohtaisesti tehtyihin havaintoihin. Nyt ehdotettu pykälä käsittää ilmoitusvelvollisuuden myös henkilöstön muulla tavoin tietoonsa saamasta epäkohdasta tai sen ilmeisestä uhasta, jota ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluva henkilö ei ole itse voinut todentaa. Tämä osaltaan voi aiheuttaa varhaiskasvatushenkilöstöön kuuluvalla lisärasitetta arvioidessaan kuuluuko kyseinen asia ilmoitusvelvollisuuden piiriin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että epäkohdat ja ilmeisen epäkohdan uhat tulevat tietoon ja niihin puututaan riittävän ajoissa. Tämä ei kuitenkaan saa aiheuttaa lisääntyvää hallinnollista työtä ja viedä resursseja lapsiin suunnatusta varhaiskasvatustoiminnasta. Henkilöstön työtä hallinnollisiin tehtäviin ei ole tältä osin tarkoituksenmukaista varhaiskasvatuksessa lisätä. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan varhaiskasvatustoiminnassa ilmeneviin epäkohtiin ja ilmeisiin epäkohtien uhkiin pystytään vastaamaan voimassa olevan lainsäädännön ja toimialan ohjeistuksien perusteella.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Henrik Hirviniemi, lakimies, puhelin: 310 26086
henrik.hirviniemi(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi varhaiskasvatustlain muuttamisesta 10.11.2020 mennessä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Henrik Hirviniemi, lakimies, puhelin: 310 26086



10.11.2020

Asia/7

henrik.hirviniemi(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kasvatusjakoulutus@hel.fi

Käyntiosoite

Töysänkatu 2 D
Helsinki 51
www.hel.fi/kasvatusjakoulutus

Puhelin

+358 9 310 8600

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI2922661800003009

Alv.nro

FI02012566